

WETTELIJKE REGELINGEN IN ENIGE EUROPESE LANDEN BETREFFENDE STROOISELWINNING

door
J. G. P. M. SMEETS

In een vorige bijdrage¹⁾ werd het vraagstuk van de strooiselroof in de Nederlandse bossen gezien met betrekking tot de wenselijkheid in dit verband een wettelijke regeling te treffen, die dit euvel drastisch zal beperken, zo niet geheel zal doen verdwijnen, of die strooiselwinning slechts onder bepaalde voorwaarden mogelijk maakt.

Het strooisel, dat uit de Nederlandse bossen wordt verwijderd, blijkt voornamelijk bestemd te zijn voor de kwekerijen van sierteeltgewassen, hetzij in Nederland, hetzij in België. Daar België strooisel importeert uit Nederland, zelfs op betrekkelijk grote schaal, rees de vraag of dit land niet in voldoende mate belangstellende afnemers van strooisel kan voorzien, óf vanwege een beperkte beschikbaarheid, eventueel vanwege de prijs van het produkt óf wel onder invloed van bijvoorbeeld wettelijke voorschriften. Tegelijkertijd ging onze belangstelling uit naar de wettelijke bepalingen, die elders in Europa in dit verband eventueel van kracht zijn. Teneinde hieromtrent nadere gegevens te verkrijgen werd in een aantal landen een onderzoek ingesteld. In het kader van de probleemstelling ten aanzien van strooiselwinning in het algemeen, leek het alleszins belangwekkend hiervan kennis te nemen. Hier nu volgt een overzicht en een samenvatting van de verstrekte informatie.

België: Zonder toestemming van de eigenaar mag geen strooisel worden gewonnen. Het staat de particuliere eigenaar echter vrij te doen, wat hij verkiest. Indien het bossen betreft in eigendom van gemeenten of openbare instellingen, dan moet de verleende toestemming eerst door Gedeputeerde Staten worden bekrachtigd. Deze mogen ter zake eerst beslissen, nadat de bosraad is gehoord.

Deze regeling dateert reeds van de instelling van het Boswetboek in 1845 (artikel 107). Volgens het Bestuur van de „Waters en Bossen” heeft men, voor wat betreft de bossen in overheidsbezit, met deze bepaling bedoeld de vruchtbaarheid van de bosgrond zoveel mogelijk op peil te houden.

Frankrijk: In dit land bestaan geen regelingen betreffende het verzamelen van strooisel in bossen. Men ziet ook geen aanleiding dergelijke bepalingen in het leven te roepen.

Engeland: Hier is geen bijzondere regeling of wettelijke bepaling van kracht, die het verzamelen van strooisel, bladeren of van de bovenste laag bosgrond verbiedt. Volgens de Forestry Commission geschiedt strooiselwinning in het algemeen slechts zeer sporadisch. In de bossen, die eigendom zijn van de Forestry Commission of die onder diens beheer staan, wordt evenwel geen vergunning gegeven om bosgrond en bladeren

---

¹⁾ „Strooiselroof dient bij een wettelijke regeling te worden verboden”. Ned. Bosb. Tijdschrift 29 (10), 1957 (243—250).

te verzamelen. Voor particulier bosbezit is toestemming van de eigenaar nodig.

Duitsland: In het ontwerp boswet van de federale bondsrepubliek is een wettelijke regeling opgenomen, die het vestigen van nieuwe servitutten op bossen verbiedt, evenals het verlengen van reeds bestaande. De mate, waarin erfdiensbaarheden op het winnen van strooisel in de afzonderlijke landen van de bondsrepubliek zijn gevestigd, is zeer verschillend. In Beieren rust nog een servituut op het winnen van strooisel op 211.000 ha (25,9%) staatsbos; in de andere landen is de aflossing dienaangaande verder gevorderd.

In de nieuwe boswetgeving van de afzonderlijke landen zijn autonoom de volgende bepalingen opgenomen:

Rijnland-Palts: Het verzamelen van strooisel is zonder toestemming van het staatsbosbeheer slechts eenmaal in de 10 jaar op dezelfde plaats geoorloofd en alleen in opstanden ouder dan 50 jaar. (Boswet 1950).

Noordrijn-Westfalen: Voor zover beschermingswerken het noodzakelijk maken, zal in de bedrijfsplannen worden voorzien, waar het winnen van strooisel achterwege moet blijven. (Boswet 1950).

Hessen: Strooiselwinning mag slechts dan geschieden, wanneer een goed bosbeheer niet in gevaar wordt gebracht. (Boswet 1954).

Sleeswijk-Holstein: In de nieuwe boswet is geen bepaling opgenomen met betrekking tot het winnen van strooisel.

Beieren: In het ontwerp boswet zal ook het vraagstuk van de strooiselwinning worden geregeld.

Nedersaksen en Baden-Württemberg: In deze landen zijn nog een aantal bossen en verordeningen van kracht, waarin evenwel geen bepalingen ten aanzien van het verzamelen van strooisel zijn opgenomen.

Zwitserland: In de boswet 1902 is voorzien in de opheffing van erfdiensbaarheden, voor zover deze een goed beheer van het bos belemmeren; de wet beoogt in het bijzonder de eigenaar en de gerechtigden van de erfdiensbaarheden in de uitoefening van hun rechten te beperken. Voor derden geldt in beginsel een absoluut verbod tot het verzamelen van strooisel. Met deze wettelijke bepalingen beoogt men te voorkomen, dat vooral in de armere bergstreken, waar het verzamelen van strooisel algemeen voorkwam, de nuttige opbrengst van het bos sterk achteruitging, met de daaraan in een land als Zwitserland verbonden gevaren van lawines en afspoeling.

Oostenrijk: Strooiselwinning mag men hoogstens iedere drie jaar op dezelfde plaats herhalen. In het ontwerp voor de nieuwe boswet is deze termijn op 5 jaar gesteld. In opstanden, die worden gedund en waar de bodem dreigt te verarmen, evenals in opstanden, waar door strooiselwinning de verjonging gevaar dreigt te lopen, dient het winnen van strooisel geheel achterwege te blijven. In het algemeen mag alleen de bovenste strooisellaag worden gewonnen. Hiertoe is ook een bepaling in de wet opgenomen, dat het winnen met een houten riek dient te geschieden. Bij het gebruik van ijzeren rieken vreest men het toebrengen van ernstige schade aan de bovenste bodem- en humuslaag.

Zweden, Denemarken en Noorwegen: In de Scandinavische landen bestaan geen wettelijke regelingen, die het verzamelen van strooisel in bossen verbieden. In het algemeen geschiedt het winnen van strooisel sporadisch.

Conclusie.

De oorzaak van de Belgische strooiselimport uit Nederland moet waarschijnlijk worden gezocht in de factoren beschikbaarheid en prijs. Nadere gegevens hieromtrent ontbreken vooralsnog.

Zoals uit het voorgaande overzicht blijkt, is er in de verschillende landen een sterke variatie in wettelijke bepalingen en regelingen betreffende de strooiselwinning; in enige landen ontbreken wettelijke voorschriften geheel. De doelstelling van de voorschriften varieert van preventie ten aanzien van lawines tot een preventie ten aanzien van verarming der groeiplaatsen. Hoe het motief ook zij, het verwijderen van het strooisel wordt in het algemeen ongewenst geacht. Het winnen van dit strooisel zal in deze landen veelal geschieden ter vervanging van stro in stallen; dientengevolge is het te verwachten, dat bij de voortschrijdende mechanisering en verbetering van agrarische produktiemethoden het gebruik voor dit doel eerder zal afnemen dan toenemen.

In Nederland is het strooisel een meer uitgesproken handelsobject en zelfs een export artikel ten behoeve van een zeer levendige bedrijfstak, met een toenemende vraag naar bosstrooisel. Dit verschil in toepassing is op zichzelf geen argument om voor Nederland bijzondere wettelijke bepalingen in het leven te roepen; het verschil in bosbouwkundige omstandigheden in Nederland en elders daarentegen, geeft het voorstel tot invoering van dusdanige wettelijke bepalingen alleszins grond voor een realisering.

De bosbouw in Nederland verkeert immers in het algemeen in aanmerkelijk ongunstigere omstandigheden dan elders. In eerdergenoemde bijdrage werd hierop voor Nederland uitvoeriger ingegaan. Samengevat zijn deze verschillen:

In Nederland komen de boscultures over het algemeen op de armste gronden, de absolute bosgronden voor, in tegenstelling met de bossen in andere landen.

De produktiviteit van de Nederlandse bossen is in verhouding zeer laag, zo niet de laagste in vergelijking met de genoemde landen.

Het Nederlandse bosareal is in vergelijking het kleinste; het is sterk versnipperd, terwijl voor een in verhouding aanzienlijke oppervlakte het beheer ondeskundig kan worden genoemd.²⁾

De strooiselwinning geschiedt hier te lande in verhouding tot de oppervlakte bos op betrekkelijk grote schaal.

Tenslotte motiveert een overweging van deze aspecten de stelling, dat Nederland met een wettelijke regeling ten gunste van de strooiselwinning een in vergelijking met andere landen meer uitgesproken standpunt kan en ook dient in te nemen.

²⁾ „De plaats van het bos in de Nederlandse samenleving”. Uitgave van het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening 1954.